

Legislatíva SR v radónovej problematike

Alžbeta Ďurecová

alzbeta.durecova@vzbb.sk

Zákony SR v radónovej problematike

- zákon č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (zákon o radiačnej ochrane)
- zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov (platnosť do 31.03.2024)
- zákon č. 201/2022 Z. z. o výstavbe (účinnosť od 01.04.2024)
- zákon č. 202/2022 Z. z. o územnom plánovaní (účinnosť od 01.04.2024)

Zákon o radiačnej ochrane (účinnosť od 15.04.2023)

Nevzťahuje sa na

- nadzemné ožiarenie ionizujúcim žiarením z rádionuklidov prítomných v zemskej kôre neporušenej ľudskou činnosťou
- ožiarenie návštevníka jaskyne

Upravuje

- podmienky na vykonávanie činností v prostredí s prírodným ionizujúcim žiarením
- podmienky na poskytovanie služby dôležitej z hľadiska radiačnej ochrany
- požiadavky na ochranu pracovníkov a obyvateľov pred ožiarením radónom vo vnútornom ovzduší budov, vonkajším ožiarením zo stavebného materiálu
- povinnosti fyzických a právnických osôb pri zabezpečovaní radiačnej ochrany

Zákon o radiačnej ochrane

Úrad alebo územne príslušný
orgán radiačnej ochrany

Stanovenie

- obsahu prírodných rádionuklidov v stavebnom materiáli
- osobných dávok pracovníkov vystavených ožiareniu radónom alebo z iného prírodného zdroja ionizujúceho žiarenia

Meranie

- fyzikálnych veličín na účely hodnotenia veľkosti ožiarenia pracovníkov alebo obyvateľov ionizujúceho žiarenia

§ 25 Registrácia

ods. 2 Poskytovanie služby dôležitej z hľadiska radiačnej ochrany

Stanovenie obsahu prírodných rádionuklidov v stavebnom materiáli

Stanovenie radónového indexu pozemku a stanovenie ožiarenia z prírodného zdroja ionizujúceho žiarenia v stavbe

Merania fyzikálnych veličín na účely hodnotenia veľkosti ožiarenia pracovníkov alebo obyvateľov z prírodných zdrojov

§29 Povoľovanie služby dôležitej z hľadiska radiačnej ochrany

Stanovovanie osobných dávok pracovníkov vystavených ožiareniu radónom alebo prírodným ionizujúcim žiarením

---

Zákon o radiačnej ochrane

Pracovisko

- je priestor, kde v dôsledku pracovnej činnosti efektívna dávka pracovníka môže prekročiť 1 mSv za kalendárny rok....ak ide o ožiarenie radónom, za pracovisko sa považuje priestor, kde priemerná ročná hodnota objemovej aktivity radónu prekročí referenčnú úroveň 300 Bq.m^{-3}

§ 123 Pracovisko s ožiarением prírodným ionizujúcim žiarením

§ 124 Pracovisko s ožiarением radónom

- ✓ pracovisko v podzemí
- ✓ b) pracovisko v budove situované na území, ktoré bolo identifikované ako územie so zvýšeným výskytom radónu vo vnútornom ovzduší ....
- ✓ c) pracovisko v budove s pobytovými priestormi, v ktorej je umiestnená materská škola alebo škola, ...alebo na iné komerčné účely pri dlhodobom pobyte osôb
- ✓ d) pracovisko, na ktorom sa čerpaním, zhromažďovaním alebo iným spôsobom nakladá s vodou z podzemných zdrojov...

§ 2 ods. 1 zákon o radiačnej ochrane

Pobytový priestor

- **Priestor v bytovej budove alebo v nebytovej budove, ktorý svojou polohou, veľkosťou a stavebným usporiadaním spĺňa požiadavky na zdržiavanie sa fyzických osôb**

Radón

- **Rádionuklid Rn-222 a rádionuklidy, ktoré vznikajú jeho premenou**

Radónový index pozemku

- **Miera rizika migrácie radónu z geologického podložia do ovzdušia**

§ 17

Referenčné úrovne

Na optimalizáciu radiačnej ochrany v existujúcej situácii ožiarenia, úrad môže určiť referenčné úrovne

Referenčná úroveň v existujúcej situácii ožiarenia sa určuje ako hodnota individuálnej efektívnej dávky

Pri optimalizácii radiačnej ochrany sa uprednostňuje optimalizácia ožiarenia nad referenčnou úrovňou, pričom sa naďalej vykonáva aj optimalizácia ožiarenia pod referenčnou úrovňou

Pracovisko s
ožiarením
radónom

§124

- 300 Bq.m^{-3}
- $600\,000 \text{ Bq.h. m}^{-3}$

Pobytové
priestory určené
na dlhodobý
pobyt osôb

§130

- 300 Bq.m^{-3}

Vyhláška MZ SR č. 259/2008 Z. z.
o podrobnostiach o
požiadavkách na vnútorné
prostredie budov a o
minimálnych požiadavkách na
byty nižšieho štandardu a na
ubytovacie zariadenia

- dlhodobým pobytom pobyt ľudí, ktorý trvá v priebehu 24 hodín viac ako štyri hodiny a opakuje sa pri trvalom užívaní budovy viac ako jedenkrát za týždeň
- krátkodobým pobytom pobyt ľudí, ktorý netrvá v priebehu 24 hodín viac ako štyri hodiny,

Dlhodobý pobyt

---

§ 125 Prevádzka pracoviska s ožiarením prírodným ionizujúcim žiarením a pracoviska s ožiarením radónom

Meranie

na výpočet efektívnej dávky pracovníka za kalendárny rok

Evidencia

výsledkov výpočtov efektívnych dávok, archivácia 5 rokov,
pracovník kategórie A 30 rokov/75 rokov veku

Poverenie

zamestnanca plnením povinností súvisiacich s radiačnou ochranou

Optimalizácia

zabezpečiť optimalizáciu radiačnej ochrany

Informovanie

pracovníka
príslušný regionálny úrad za kalendárny rok do 31.03.

§ 125 Prevádzka pracoviska s ožiarením prírodným ionizujúcim žiarením a pracoviska s ožiarením radónom

Ožiarenie počas vykonávania pracovnej činnosti na pracovisku s ožiarením prírodným ionizujúcim žiarením alebo na pracovisku s ožiarením radónom sa považuje za ožiarenie

v plánovanej situácii ožiarenia,

ak efektívna dávka pracovníka za kalendárny rok môže prekročiť

6 mSv

súhlasom autorov

§ 127 Ožiarenie osôb radónom vo vybraných typoch pobytových priestorov

Meranie

- je povinný zabezpečiť vlastník budovy, v ktorej je
  - materská škola, škôlka,
  - poskytovanie sociálnych služieb, zdravotnej starostlivosti
  - iné komerčné účely na dlhodobý pobyt osôb

300 Bq.m⁻³

- prekročenie referenčnej úrovne
  - do 3 rokov vykonať nápravné opatrenia tak, aby nebola prekročená referenčná úroveň

§ 130 Projektovanie a výstavba budov s pobytovými priestormi určenými na dlhodobý pobyt osôb (preventívne opatrenia)

Projektant

ktorý projektuje bytovú budovu, ktorá má podzemné podlažie alebo prvé nadzemné podlažie určené na dlhodobý pobyt osôb, projektuje stavebné úpravy... Je povinný vykonať také preventívne opatrenie, aby nebola prekročená referenčná úroveň 300 Bq.m^{-3}

Vlastník budovy

je povinný zabezpečiť meranie objemovej aktivity radónu vo vnútornom ovzduší do jedného roku od začiatku užívania bytovej budovy

Meranie

každý, kto vykonal meranie je povinný predložiť bezodkladne výsledky meraní územne príslušnému RÚVZ, ak výsledok merania prekračuje referenčnú úroveň 300 Bq.m^{-3}

§ 132 Ožiarenie radónom v pobytových priestoroch určených na dlhodobý pobyt osôb (nápravné opatrenia)

Nápravné opatrenie je súhrn činností, ktorých cieľom je odvrátiť ožiarenie alebo obmedziť ožiarenie pri existujúcej situácii ožiarenia

Vlastník budovy, ktorá má podzemné podlažie alebo prvé nadzemné podlažie určené na dlhodobý pobyt osôb, je povinný vykonať také nápravné opatrenia, aby objemová aktivita radónu vo vnútornom ovzduší budovy počas pobytu osôb v priemere za kalendárny rok neprekračovala referenčnú úroveň 300 Bq.m-3 .

Zákon o radiačnej ochrane (účinnosť od 15.04.2023)

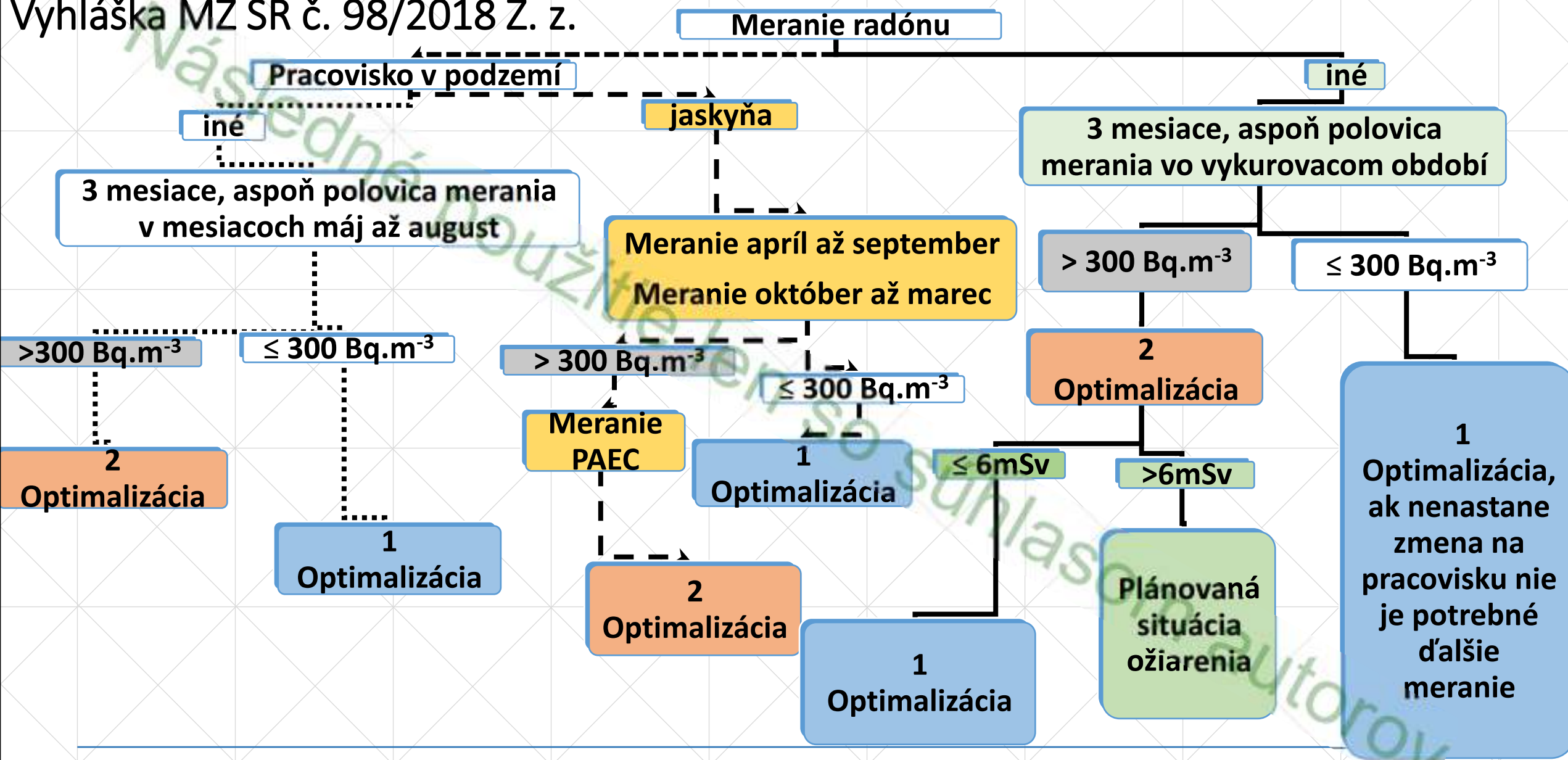
**zákon o radiačnej
ochrane**

**vyhláška MZ SR č. 98/2018 Z. z. o obmedzovaní
ožiarenia pracovníkov a obyvateľov z prírodných
zdrojov ionizujúceho žiarenia**

**vyhláška MZ SR č. 99/2018 Z. z. o
zabezpečení radiačnej ochrany**

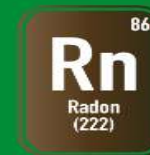
**vyhláška MZ SR č. 100/2018 Z. z. ktorou sa ustanovujú
podrobnosti na obmedzovanie ožiarenia z pitnej vody, z
prírodnej minerálnej vody a z pramenitej vody**

Vyhláška MZ SR č. 98/2018 Z. z.

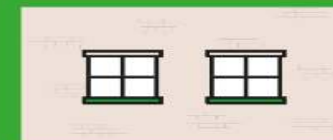
Ďakujem za pozornosť

RADÓN A KVALITA VNÚTORNÉHO OVZDUŠIA (KVO)

Radón patrí medzi znečisťujúce látky vnútorného ovzdušia.

Otváranie okien by sa malo považovať iba za dočasné opatrenie, pretože je to z dlhodobého hľadiska neúčinný spôsob znižovania koncentrácie radónu.

Vetranie budovy nie je jediným spôsobom znižovania koncentrácie radónu.

Existujú aj ďalšie účinnnejšie metódy, ako napríklad izolovanie tej časti budovy, ktorá je v kontakte so zemou, vytvorenie podtlaku v podlaží pod budovou alebo odvetranie podlažia.

Účinné opatrenia na zníženie koncentrácie radónu v budovách sú vždy šité na mieru pre konkrétnu situáciu a často sú kombináciou vyššie uvedených metód.

